

ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вивчення питань педагогічного менеджменту та професійного розвитку викладацького складу є ключовим для забезпечення якісної освіти, ефективного управління, та підвищення конкурентоспроможності навчальних установ.

Педагогічний менеджмент охоплює системи моніторингу та оцінювання, що сприяє вдосконаленню якості освіти, допомагає оптимізувати використання людських, матеріальних та фінансових ресурсів, забезпечуючи їх раціональне використання, а вивчення питань педагогічного менеджменту сприяє розробці стратегічних планів розвитку навчального закладу. Професійний розвиток викладачів це фактор забезпечення якості навчання, адже він сприяє вивченню та впровадженню сучасних педагогічних методів та технологій в навчальний процес. Чинна система професійного розвитку дозволяє викладачам систематично підвищувати свою кваліфікацію та оновлювати знання. І саме педагогічний менеджмент допомагає викладачам адаптуватися до змін у суспільстві, технологіях та освітніх стандартах, сприяє розвитку творчих підходів та стимулює викладачів до проведення наукових досліджень, інновацій та сприяє впровадженню та інтеграції новітніх технологій в освітній процес. Розвинена система педагогічного менеджменту та постійний професійний розвиток викладацького складу допомагають утримувати заклад вищої освіти на високому конкурентному рівні та забезпечують привабливе та заохочувальне середовище для студентів [2, с. 21].

Педагогічний менеджмент - це напрям у сфері освіти, який об'єднує принципи та методи менеджменту для ефективного керівництва освітнім процесом та взаємодії всіх його учасників – викладачів, студентів, адміністрації та інших зацікавлених сторін. Педагогічний менеджмент спрямований на оптимізацію навчання та розвитку освітнього закладу.

Основні складові педагогічного менеджменту включають:

- Розробка стратегій розвитку освітнього закладу;
- Визначення цілей і завдань освітнього процесу;
- Ефективне використання людських, матеріальних та фінансових ресурсів;
- Раціональний розподіл обов'язків та відповідальності серед педагогічного та адміністративного персоналу;
- Розвиток педагогічних кадрів, стимулювання професійного зростання викладачів;
- Застосування систем оцінювання для вимірювання успішності учнів та ефективності викладання;
- Впровадження засобів для збору та аналізу даних про хід та результати освітнього процесу;
- Впровадження сучасних технологій та методик в навчальний процес;
- Постійне вдосконалення та адаптація до змін в суспільстві та освіті.

Педагогічний менеджмент спрямований на створення сприятливого освітнього середовища, де кожен учасник може реалізувати свій потенціал, а якість освіти відповідає вимогам сучасності. Успішна реалізація педагогічного менеджменту сприяє підвищенню ефективності навчання та розвитку закладу вищої освіти .

Одним із важливих аспектів педагогічного менеджменту є оптимізація навчального навантаження та роботи викладачів. Оптимізація цих процесів може сприяти поліпшенню результатів навчання, збільшенню задоволення викладачів від роботи та сприяти збалансованому розвитку освітнього закладу. Можна виокремити деякі шляхи оптимізації навчального

навантаження та роботи викладачів: а) раціональне планування навчального навантаження (забезпечення можливості викладачам розподіляти своє навантаження гнучко, враховуючи їхні наукові, творчі та адміністративні обов'язки; використання індивідуального підходу, а саме розробка індивідуальних графіків для викладачів, враховуючи їхні особисті потреби, фахові інтереси та особливості); б) автоматизація процесів (впровадження електронних платформ для управління навчальним процесом, розкладом, електронного збору та обробки даних; використання автоматизованих засобів для оцінювання та аналізу успішності студентів, що може заощаджувати час викладачів); в) зниження адміністративного навантаження (впровадження системи делегування адміністративних функцій, щоб викладачі могли більше часу приділяти педагогічній та науковій діяльності; сприяння обміну обов'язками між викладачами та підтримка колегіальної роботи); г) підтримка розвитку наукової та творчої діяльності (надання фінансової підтримки та доступу до ресурсів для проведення досліджень та участі в конференціях); д) професійний розвиток та підтримка (організація та фінансування курсів для викладачів з підвищення кваліфікації та ознайомлення з новими педагогічними методиками; створення системи наставництва для нових викладачів для сприяння їхньому швидкому адаптуванню та розвитку. Ці шляхи можуть бути взяті до уваги адміністрацією вищих навчальних закладів для покращення умов праці викладачів і забезпечення високого рівня якості навчання [4, с.232].

Система підвищення кваліфікації та розвитку педагогічних навичок є важливим елементом професійного зростання викладачів та педагогічного персоналу в галузі освіти. Ця система спрямована на постійне покращення професійних компетенцій, адаптацію до сучасних вимог та впровадження новітніх педагогічних підходів. Life-long розвиток та професійне зростання викладачів це запорука якісного викладання, якісної освіти та конкурентоспроможності майбутніх фахівців. Слідкування за новітніми тенденціями, методиками та технологіями в освіті для визначення актуальних напрямків підвищення кваліфікації, розробка індивідуальних планів підвищення кваліфікації, які враховують потреби та інтереси кожного викладача, організація внутрішніх тренінгів та семінарів з використанням ресурсів внутрішнього колективу та експертів, запрошення зовнішніх фахівців для проведення навчальних заходів із сучасних педагогічних та методичних питань, забезпечення доступу до онлайн-ресурсів та вебінарів для самостійного вивчення нових технік та методів, використання електронних платформ для забезпечення доступу до навчального матеріалу та інтерактивних занять, запровадження системи менторства та обміну досвідом між викладачами є одними з ключових аспектів системи підвищення кваліфікації та розвитку педагогічних навичок. Дієвим є мотиваційний механізм, а саме: встановлення системи матеріальних та нематеріальних стимулів для тих, хто активно бере участь у програмах підвищення кваліфікації та надання можливості викладачам отримати фінансування для участі у зовнішніх професійних курсах та семінарах[2, с. 211].

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (УА), яка увійшла в силу у 2017 р. і призначена для сприяння політичній асоціації та економічній інтеграції між Україною та ЄС. У сфері вищої освіти ця угода вже призвела до ряду змін та реформ та продовжує змінювати та вдосконалювати систему вищої освіти України. Україна підтримує та активно впроваджує принципи Болонського процесу, спрямовані на створення єдиного європейського простору вищої освіти. Це включає стандартизацію термінології, ступенів, та методів навчання. Міжнародна співпраця, попри перебування країни у стані війни, сприяє зростанню участі українських студентів та викладачів у міжнародних програмах обміну, що сприяє розвитку міжнародних зв'язків та обміну досвідом. Запровадження більш жорстких процедур акредитації вищих навчальних закладів з метою підвищення якості освіти та визнання дипломів на міжнародному рівні надала можливість студентам продовжити навчання в Європейських країнах. Мовна політика України щодо вивчення англійської мови проходить ряд змін та вдосконалень. Міністерство освіти і науки України затвердило Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах освіти, які враховують завдання сучасної іншомовної

освіти, процеси модернізації в освітньому просторі України, національні пріоритети з удосконалення викладання, вивчення та використання англійської мови. Були розроблені концептуальні засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти у партнерстві з Британською Радою та законопроект «Про застосування англійської мови в Україні» [5] Ці законопроекти спрямовані на підвищення якості вивчення англійської мови в Україні та підготовку висококваліфікованих спеціалістів для міжнародного ринку праці. Активна мовна політика сприяє зростанню ролі англійської мови - збільшилася кількість програм та предметів, які викладаються англійською мовою, відбувається підготовка студентів до міжнародної співпраці та конкурентоспроможності на міжнародному ринку праці. Ці зміни свідчать про спроби наблизити систему вищої освіти України до європейських стандартів, підвищити якість освіти, вони спонукатимуть до підвищення професійного рівня викладацького складу, удосконалення іншомовних компетенцій і забезпечать належний рівень конкурентоспроможності закладів вищої освіти та майбутніх спеціалістів.

У підсумку варто зазначити, що педагогічний менеджмент відіграє значущу роль в навчальному процесі і включає організацію розвитку, навчання та формування управлінської компетенції керівництва закладами освіти. Це важливе місце у сфері професійного менеджменту, тому на зміну традиційному менеджменту має прийти «педагогічний менеджмент», який дасть можливість більш детально висувати вимоги до фахових компетенцій педагогів. [3] Професійний розвиток викладацького складу є важливим для підтримки високого рівня якості освіти. Викладачі, які постійно вдосконалюють свої навички та знання, можуть надавати студентам актуальну та релевантну інформацію та використовувати найновіші методики викладання. [1, с.41] За умови активної взаємодії між педагогічним менеджментом та професійним розвитком викладацького складу можна досягти вдосконалення у освіті відповідно до вимог сучасного суспільства та глобальних тенденцій.

Список використаних джерел

1. Вашак О. Педагогічний менеджмент як важлива складова системи освіти в Україні. Збірник наукових праць. Інноватика у вихованні, №14, 2021, с.35-42
2. Винничук О.Т. Педагогічний менеджмент як теорія і практика управління освітнім процесом// Актуальні проблеми управління закладами освіти в контексті стратегії модернізації освітньої галузі: колективна монографія / за загальною редакцією В.П. Кравця, Г.М. Мешко. Тернопіль : ТИПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 310 с. С. 19-30.
3. Методичні рекомендації Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-zatverdilo-metodichni-rekomendaciyi-shodo-zabezpechennya-yakisnogo-vivchennya-vikladannya-ta-vikoristannya-anglijskoyi-movi-u-zvo-ukrayini>
4. Яковенко О.І. Форми та види підвищення професійної компетентності науково-педагогічних працівників/ Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: Збірник наукових праць №74, Т.3 С. 210-213
5. Ямполь Ю. Професійний розвиток педагога як основна мета розвитку менеджменту якості закладу освіти. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка» № 16(48), 2023, с. 229–235
6. Маліцька О. А. Педагогічний менеджмент як концепція розвитку освітніх закладів. Педагогіка вищої та середньої школи. №35, 2012, с. 236-244, <https://journal.kdpu.edu.ua/ped/article/view/3540/3238>